

РУСАНІВКА

Хорол весною.

З ІСТОРІЇ КРАЮ

Ось що писала газета «Полтавські губернські відомості» в №№ 46 і 47 за 1852 рік про події в Гадяцькому повіті за 1786 рік:

**Неофициальная часть Полтавских губернских ведомостей
№ 46 среда, ноября 12 дня 1852 г**

**Топографическое описание Гадяцкого уезда
за 66-ть лет пред сим**

Хороль. Харьковского Наместничества Недригайловского уезда в дачах местечка Ольшаного начинается; протекает Черниговскаго Наместничества чрез уезды: Гадяцкий, Роменский, Глинский и Лохвицкий; Киевскаго чрез уезды Миргородский, Хорольський и в уезде

Голтвянском, ниже села Федоровки, в селе Сухорабовке в реку Псел с правой ея стороны впала, имея всей длины на 135 верст.

Село Русанівка здавна належало до Гадяцького замку. За гетьмана І.Самойловича від 1672 року воно належало гадяцькому полковому судді Ю.Я.Вечірці, а по його смерті перейшло до його сина - гадяцького полкового хорунжого та осавула Ф.Ю. Вечірки. Коли ж той потрапив у татарський полон, де й помер, село у 1713 році перейшло до гадяцького полкового судді В.К.Кириловича. У 1717 році універсалом гетьмана І.Скоропадського село «на уряд судійства» надали полковому судді Г.І.Габ'янці.

Гадяцький полковник Григорій Габ'янка народився десь у 1660 - початку 1670 років. У першій половині 1680-х років закінчив Києво-Могилянську академію, де оволодів латинською, польською та німецькою мовами. З 1686 року перебуває на службі в козацькому війську. Брав участь у всіх військових походах кінця XVII століття: Кримських, Кизикерменському, Азовському, Таманському, Шведському, Польському. Його старшинська кар'єра розпочалася з посади гадяцького полкового хорунжого (1710 рік), потім стає гадяцьким сотником, далі – гадяцьким полковим осавулом (1713-1717 рр.), у 1717-1728 роках він полковий суддя, далі ще три роки полковий обозний, а з 30 травня 1730 року й до кінця життя - полковник гадяцький.

Першу рангову маєтність він отримав у 1710 році як гадяцький полковий хорунжий, за це спеціальним гетьманським універсалом Івана Скоропадського йому було пожалувано село Максимівку Гадяцької другої сотні. 11 грудня 1716 року Габ'янка знову отримав універсал на с. Максимівку та два млини на річці Грунь. Черговий універсал, датований 27 листопада 1721 року, надавав село Русанівку з млинами на річці Хорол. 21 жовтня 1730 року, вже як рангові полкові володіння, отримав Рашівку (300 дворів), Максимівку (66 дворів), Русанівку (48 дворів).

Універсал гетмана Скоропадского Григорию Грабянке на село Русановку и на части войсковые в мельницах 1721 годы.

Его Царского Пресветлейшаго Величества войска запорожского обоих сторон Днепра гетман Иоанн Скоропадский.

Пану полковникове Гадяцкому з панами старшиною его полковою, особливе пану сотникове полковому гадяцкому и всем, кому о том ведати надлижатимет, сым нашим обявляем універсалом; иж пан Григорий Грабянка, судия полку гадяцкого, меючи себе от нас наданное

село Русановку и две части войскових в млинах, поповом и Котлярчином, на реце Хороле будучих, з которых в одну часть, именно, Котлярчину, укупился сими часи отец протопоп гадяцкий и не хочет з помянутого млина розмеру з части войсковой давати, - просил нашой повторной, на отберане з тих двох млинов розмерових приходов, поколювшини и покобанщини конфермации. Мы, просто, гетман, прошение его, пана Грабянки, принявши, яко велелисмо з канцелярии войсковой сей наш повторне видати универсал, так чрез оний жадаем, абы пан полковник гадяцкий, пан сотник полковий тамошний же, особливе отец протопоп гадяцкий, ведаючи о таковой воле нашой, не смел и не важился в отбыранию, по прежнему, з реченных млинов, попового, и другого, собою у Котлярки купленного, мерочки войсковой, що есть и монаршою Царского Пресветлейшаго Величества грамотою утверждено, так же поколювшини и покабанщини жадной и наименшой ему, п: судии, чинити трудности и препятие, що абы не иначе было содержано, повторе мети хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухове ноября 27 дня року 1721.

Звиш менованный гетман рукою власною.

Село Русанівка розташоване в 25 верстах від Гадяча. Село козацької колонізації. Заселення - вихідцями з Поділля. У другій чверті XVII століття, по даним карти французького інженера Боплана, відмічено поселення на р. Хорол-Розанівка або Курів Брід. У другій половині грудня 1708 року в Русанівці стояла кавалерія шведського короля Карла XII. Село належало до третьої полкової сотні Гадяцького полку. При гетьмані Мазепі селом володів хорунжий, а потім осавул Федір Вечірка. Потім осавул, а пізніше суддя полковий Василь Кирилович. У 1717 році гетьман Скоропадський віддав село полковому обозному Григорію Грабянці (пізніше полковнику Гадяцькому). Село здавна належало на «гетьманську булаву». По ревізії 1764 року тут показані володіння осавула Іващенко, хорунжого Якуба і знатного товариша М.Тихоновича. В кінці XVIII століття село входило до Глинського повіту, а з 1803 року до Гадяцького повіту Полтавської губернії. Волость, 2-й стан, 4-й земельний, 3 медична дільниця (місце перебування лікаря), урядник, ярмарка.

Церква Миколаївська, кам'яна, холодна. Побудована в 1810 році. Дзвіниця дерев'яна, споруджена в 1849 році. У 1896 році устроєні хори. До цього існували три церкви. Перша - невідомо з якого часу і до 1776 року. Друга - до 1788 року - згоріла. Третя з 1800 по 1810 роки (на другому місці). Першими священниками були: Василь Тихонович, син його Іван (і при ньому на другому місці брат Федір), брат Олексій

(і на другому місці племінник Іван), сини Іван, Федір. Потім померли три священники: Яків Тихонович у 1816 році, Кіндрат Тихонович у 1810 році, Петро Жуковський у 1800 році.

Притч двоклірний з штатним пономарем. Церква третього класу. Обидва священники отримували платню по 140 крб., перший псаломщик 53 крб., а третій 30 крб. Причтового капіталу 5000 крб. Руги – 67 десятин і ще 6,5 десятин землі «завещанных на поминование».

Церковних сум 2104 крб. 5 коп. Церкві належить присадибне місце 468 саженив квадратних і 161 сажень квадратного лісу. В парафії 2 школи: земська і грамоти.

Опікунство. Дворів 724 (на початку XX століття), 6 хуторів в 5-10 верстах через р.Хорол і потічок Вільшану (4 хутори)).

Миколаївський храм частково зберігся до наших днів.

Перекази і заботонні розповіді про скарби, як дані до питання про археологічну топографію Гадяцького повіту

(ст. П.С. Іващенко «Труды III Археологического съезда»

т. 2 Киев; 1878 г.»).

Повідомлення про скарб, який знаходиться біля села Русанівки в лісі Груньки, який належить землевласнику П.І. Шкларевичу. Попередня володарка лісу (вже померла поміщиця Ситенська) розповідала нинішньому власнику, із слів старих людей, що в тому лісі заховували своє майно люди, які жили недалеко від цього лісу часів татарських набігів. Для збереження майна під горою був побудований льох, двері від якого були викопані при поміщиці Ситенській. Розкопок вона не проводила, боячись померти. Нинішній власник, впевнений, що в указаному місці дійсно є льох і в ньому скарб, але сам боїться провести розкопки. Говорять, що при ударах в землю в тому місці, чути гул, що вказує на підземну пустоту. Переказ про цей скарб загальновідомий в окрузі даного поселення.

Біля села Русанівка у «Роблених могилах» в лісі, які належать землевласнику Рохубовському, легенда вказує на скарб.

Біля села Русанівка в урочищі Шировщина за Фощаною, у Вирвихвоста в Григоровому лісі, є чудесні скарби: вони появляються у вигляді палаючих свічок, старих-престарілих дідів і білих коней: але даються тільки щасливчику, як і всі взагалі чудесні скарби, по виконанню часу проголошеного над ними закляття. Тоді варто погасити свічку, утерти носа, коня взяти за повід - і все це перетвориться в гроші, а це означає, що скарб дається сам собою.

*Село Русанівка. Доярки колгоспу: Якуб Анастасія, Якуб Мотря,
Пономаренко Ганна.*

**Луценко Єфросинія
Минівна, краща
працівниця свино-
ферми бригади №4,
нагороджена орде-
ном Трудового Чер-
воного Прапора.**

**Фесун Микола Івано-
вич, кращий шофер
колгоспу, нагородже-
ний орденом Трудово-
го Червоного
Прапора.**

**Тернова Раїса
Іванівна, краща
працівниця сви-
нотоварної фер-
ми бригади №4.**

**Лисак Василь
Михайлович,
шофер.**

**Кукавська Марія
Кирилівна, доярка.**

**Яременко Ольга
Василівна, технік
по відтворенню по-
голів'я худоби.**

**Синько Іван
Максимович,
тракторист.**

**Пономаренко Ми-
кола Маркович,
шофер.**

**Дяченко Микола
Петрович,
тракторист.**

***Лига Варвара Сер-
гіївна, ланкова бри-
гади №1, нагород-
жена орденом
Трудового Червон-
ного Прапора.***

***Якуб Іван Павлович,
тракторист, наго-
роджений орденом
«Знак Пошани».***

***Лисак Микола
Павлович,
кращий тесля
господарства.***

***Тесленко Микола
Кирилович,
тракторист.***

***Маківський Василь
Юхимович,
шофер.***

***Темченко Михайло
Якович, голова ви-
конкому сільради,
заступник голови
колгоспу, керуючий
відділенням №1.***

Темченко Михайло Якович 17 років обирався головою виконкому Русанівської сільської ради. Він є автором пісні про Русанівку, музику до пісні написав П.П. Захарченко.

Пісня про Русанівку.

Хорол зібрав навколишні води,
Несе поволі у сивий Дніпро.
А над Хоролом у долині широкій
Розкинулось козацьке село.

Козак Русанов заснував слобідку,
Пройшли століття - це було давно,
А над Хоролом з тих пір й по нині
Стоїть Русанівка - козацьке село.

Якщо родився ти звідціль далеко,
Чи щастя, лихо до нас привело.
Вважай своїм цей край благословенний-
Наше рідне козацьке село.

Весною чуєш клекіт тут лелеки,
Кує зозуля, співає соловей.
Це Україна, це моя Сумщина,
Це Русанівка мила сторона.

Головань Дмитро Михайлович, ветеран війни, яку закінчив у Берліні. Серед багатьох нагород - медаль «За взяття Берліна».

Роєнко Олександр Прохорович, шофер у роки війни на фронті, довгі роки працював шофером у господарстві села Русанівка.

Якуб Олексій Андрійович, працював радіоелектромонтером, трактористом.

***Ченчик Василь
Васильович,
тракторист.***

***Терновий Іван
Миколайович,
шофер.***

***Собко Олексій
Єфремович,
шофер.***

***Шофер Тарасенко Василь Данилович з
трактористом Вакуленком Миколою
Федоровичем.***

***Тесленко Григорій
Прокопович.***

***Цибко Володимир Іванович, бух-
галтер колгоспу з дружиною Ган-
ною Іванівною, дояркою
молочнотоварної ферми №2.***

***В Русанівському сільському
клубі весілля. Співає Іван
Олександрович Косюшко.***

***Василь Степанович Підлу́ж-
ний, голова колгоспу на веранді
будинку Анастасії Миколаївни
Посенко з дітьми.***

***Ганна Данилівна Сушко,
агроном колгоспу ліворуч.***

***Василь Федорович Усик.
Довоєнні роки.***

Танці у сільському клубі.

Брати Василь і Олександр Ченчики присіли відпочити.

Члени ланки виїхали на «зачистку» кукурудзи.